

I. Germ.
250/1

S. germ. 250/i

Haus

40 1. germ. 250/1

de

DISSERTATIO INAUGURALIS
DE EO,
QUOD CIRCA
COMMUNIONEM
BONORUM INTER CONJUGES
EX
PROVINCIALI ORDINATIONE FRANCONICA
JUSTUM EST,
QUAM
UNA CUM SUBJUNCTIS EX UNIVERSO JURE COROLLARIIS,
AUSPICE
DEO TER OPTIMO MAXIMO,
ANNUENTE INCLYTO SENATU JURIDICO,
IN ALMA JULIO-DUCALI WIRCEBURGENSIUM UNIVERSITATE,
PRAESIDE
PRAENOBILI, CLARISSIMO, ET CONSULTISSIMO VIRO
AC DOMINO
D. FRANC. MELCH. ANTON. HAUS,
J. U. D. COMITE PALAT. CAES. REVERENDISSIMI ET CEL-
SISSIMI EPISC. ET S. R. I. PRINCIPIS BAMBERG. ET WIRCEBURG. F. O.
DUCIS &c. &c. AULAE ET REGIMINIS CONSIL. ACTUALI, JUR. FEUDALIS.
ET PROCESSUS CRIM. PROFESSORE PUBL. ET ORDINARIO,
ALMAE UNIVERS. FISCALI,
TRIBUS RIGOROSIS EXAMINIBUS RITE TENTATUS ET APPROBATUS
PRO SUPREMA DOCTORATUS IN UTROQUE JURE LAUREA
PUBLICAE DISCEPTATIONI SUBMITTET
FRIDERICUS ADAMUS JOSEPHUS RÖTHLEIN,
WIRCEBURGENSIS,
J. U. C. EMERITUS, AUTHOR ET RESPONDENS.
IN AUDITORIO JURIDICO
Die 22. Maji horis ante & post meridiem consuetis.

WIRCEBURGI
Typis Francisci Ernesti Nitribitt, Universitatis Typographi.

REVERENDISSIMO
^{ET}
CELSISSIMO
S. R. I. PRINCIPI
^{AC}
DOMINO, DOMINO
ADAMO
FRIDERICO,
DEI GRATIA
EPISCOPO BAMBERGENSI
^{ET}
WIRCEBURGENSI,
FRANCIAE ORIENTALIS DUCI
&c. &c.

*DOMINO DOMINO SUO
CLEMENTISSIMO.*

REVERENDISSIMO

ET

CELSSIMO

S. R. I. P. R. I. N. C. I. P. I.

AC

DOMINO, DOMINO

ADAM

FRIDERIC

DEI GRATIA

EPISCOPO BAMBERGENSI

ET

WIRCEBURGENSI,

FRANCIAE ORIENTALIS DUCI

etc.

DOMINO DOMINO

CELSSIMO.

REVERENDISSIME
ET
CELSISSIME
S. R. I. PRINCEPS,
DOMINE, DOMINE
CLEMENTISSIME!

d TE communem Franconicarum Legum Fontem, unde eæ cum salute publica Patriæ derivantur, demississime dicata tendit hæc tenuis elucubratio. Omni illa jure nuncupari se TUAM, ac sub Gratosissimis Auspiciis TUIS prodire gestit, quoniam Jus, de quo agit, TUUM est, ejusque interpretatio a TE Supremo Patrii Juris Conditor scaturiginem habet suam. Communionem illa bonorum inter

*ter conjuges justam e Franconico deducit Jure
TUO, in quo, quidquid commune conjugibus
in bona statuitur, hoc tamen TIBI singulare
est, quod a TE Summo Patrii Juris & Justi-
tiæ Arbitro, Principe Sapientissimo, atque bo-
ni publici, quod in conjuges, & ab his in illud
redundat, Amantissimo Patriæ Patre tum
saluberrimæ Leges in Franconiam dimanent,
tum interpretationes earundem sapientissimæ
veluti ab Oraculo Delphico profluant.*

*Indulge igitur, REVERENDISSIME
& CELSISSIME PRINCEPS, Gratosissi-
mum, quem vel infimis concedere soles, elucu-
brationi huic aditum, quæ ad solium Sapien-
tiæ TUAE per orbem vulgatæ adrepere de-
mississima cum fiducia audet, ubi quam bene
conveniunt, & in una sede morantur, regnant-
que tres Symboli TUI Charites Franconicæ,
Pietas, Justitia, & Charitas. Dux Pietas
regit, Justitia moderatur, Charitas utram-
que ligat, præit, sequitur, comitatur. Hoc
fœde-*

foedere amabili, trino & perfecto, publica Legum Franconicarum salus nequitur, communis subditorum amor in suum Patriæ Patrem Optimum sociatur, huicque trino Palo SEINS-HEIMIANO omnis felicitas Franconiæ innititur. Iustitia nimirum non tam Ducali Franciæ Orientalis Ense, quam Pietate ac Stola Duce, & comite Charitate bona omnia in omnibus promovet subditis, suum cuique tribuit, communem Patriæ sortem inter omnes dividit & communicat, ut cum tribus hisce Gratiis communionem bonorum omnium, quæ in votis esse queant, obtigisse sibi a TE PRINCIPE Suo æque miretur & prædicet Franconia, ac Salomon ipse sibi cum sapientia obvenisse pariter omnia bona obstupuit, ejusque iudicium celebravit omnis Israel, aut Græcia admirabile Magni Ducis sui Alexandri ingenium extulit, dum hic ense nodum dissolvit Gordium, filium ille gladio inter duas litigantes matres dividendum veræ genitrici suæ restituit.

His

*His itaque cum tribus Gratiis TUIS,
REVERENDISSIME & CELSISSE
PRINCEPS, communio bonorum omnium
quam diuturna sit Franconiae, TE diutissime
incolumi regnante; ab his virtutum omnium
Legumque fontibus secundissimo cursu Regi-
men Gloriosissimum porro fluat, a quibus pre-
tium, quod a se habere nequit, elucubratio
hæc derivat. In hac vernaes studii mei pri-
mitias dignare Clementissimo excipere obtutu,
primisque placeat conatus filii, cum patre com-
munibus obsequiis totum se TIBI devovere
demississime cupientis.*

**REVERENDISSIMAE
CELSITUDINIS
TUAE**

Clientum & servorum infimæ
Friderici Adami Josephi Röthlein.

PRAEFATIO.

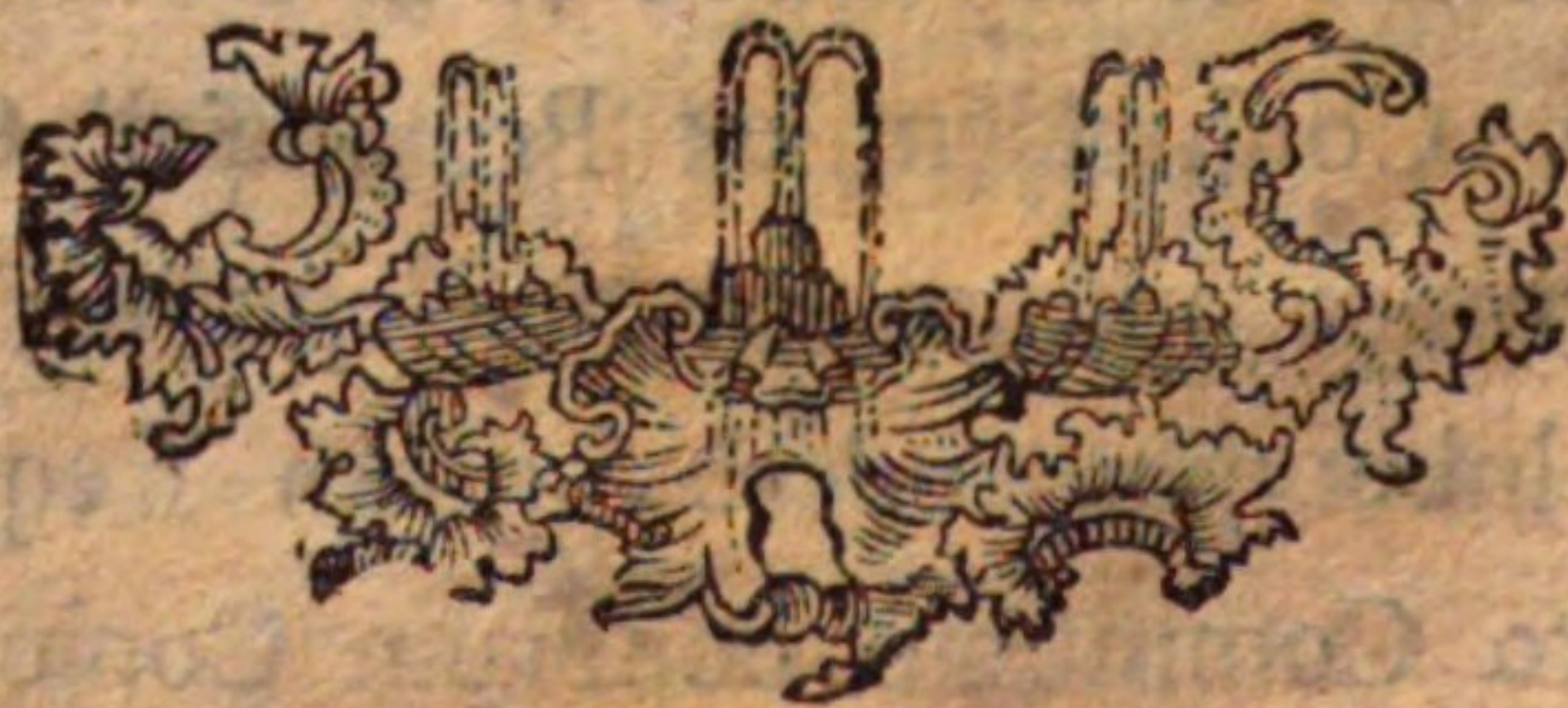
Quod SERVIO quondam exprobravit Q. MUTIUS, turpe esse Patritio, & Nobili Viro, jus, in quo versatur, ignorare, hoc ipsi SERVIO incitamento fuisse, ut operam daret Juri Civili, proditum reliquit JCTus (a). Quod si ita est, neminem mihi vitio versurum credo, si eodem motus incitamento, turpitudinem patrii juris ignorantiae declinaturus, pro Disputatione inaugurali hanc mihi materiem de eo, quod circa Communionem Bonorum Conjugalem ex Provinciali Ordinatione Franconica justum est, selegerim; quando praeterea lubet perpendere, quam frequentes in foro nostro Communio Bonorum Conjugalis lites excitet, cujus mali causam haud ultimam esse, mihi

A

persua-

persuafum, quod multi, licet utilissima & magna
universæ Jurisprudentiæ volumina conscripserint,
hanc tamen materiam vel plane neglexerint, vel
summo saltem digito attigerint; Quamvis autem
gravitas hujus materiæ plus temporis, quam hac
vice mihi concessum est, simulque ingenia requi-
rat acutissima, & exercitatissima: quia tamen, etiam
in magnis aliquid tentare, laus est; eapropter hac
de materia sequentes meditationes conscribere, &
nunc publicæ virorum doctissimorum censuræ vo-
lui subjicere, officiose rogans, præmaturum hunc
ut partum bonevole fovere, & accuratioribus suis
meditationibus ac scriptis ad perfectionem
perducere non graventur,

(a) L. 2. §. 43. de orig. jur,

DIS-

DISSERTATIO JURIDICA INAUGURALIS
DE EO,
QUOD CIRCA
COMMUNIONEM
BONORUM CONJUGALEM
EX
ORDINATIONE PROVINCIALI FRANCONICA
JUSTUM EST.

§. I.

uemadmodum illi, qui publi-
ci privatique juris argumen-
tum sibi excolendum hacte-
nus sumpserunt, hanc plerum-
que viam instituisse deprehenduntur, ut,
priusquam ad ipsa thematis penetralia ac-
cede-

cederent, quanta fieri potuit diligentia, primas rei origines indagarent, sive, quod magnum hinc futuræ tractationi lumen accendi, non sine causa crederent, sive, quod tunc demum rem plene cognitam judicaret, ubi prius, quibus initiis creverit, cognitum atque perspectum haberent; ita quoque, priusquam destinata componam, haud abs re foret, in originem, fontaleque principium illius, quæ conjuges inter, Provinciali ex Ordinatione Franconica, hodieum viget, bonorum Communionis accuratius inquirere, quod in jure veteri Germanico consuetudinario latere, nec aliunde repeti posse, contendo.

§. II.

Enimvero, quo arctius est, quod inter conjuges intercedit, vinculum: eo magis saluti illius consulitur, si omnia, quæcunque possident, bona, inter illos ita communicentur, ut proprietates eorum pro indiviso ad utrumque pertineat. Nam quamvis matrimonii fœdus recte iniri possit

fit sine ulla bonorum Communionē, hæc tamen nulli societati magis, quam conjugali convenit, quæ multum, & ad communem finem facilius obtinendum, & ad alias vitæ commoditates, reique publicæ emolumenta conducit (*b*). Et quid a se invicem separatum in bonis habeant, qui omnis fortunæ, vitæ, laborum, periculorumque socii sunt ac consortes?

(*b*) Vid. DAVID. MEV. Comment. ad Jus Lubecense p. I. tit. 5. art. 5. n. II. seqq.

JO. SCHILTER Exercit. ad ff. 41. §. 76.

§. III.

Nulli autem genti bonorum hæc communio magis placuit, quam Germanis; ut enim apud illos jam antiquitus ita invaluit, sic procedente tempore magis magisque usu frequentata est, tandem, ut usus ejus latissime per Germaniam pateret, & ubique fere conjuges bonorum inter se communionē fruerentur (*c*). Quam consuetudinem si recte consideremus, merito illam Germanorum propriam pronuncia-

mus, licet negari nequeat, antiquis temporibus & gentibus aliis æque, ac Romanis bonorum inter conjuges (*d*) communionem haud plane fuisse incognitam.

(*c*) Vid. JO. GOTTLIEB HEINECCH Elem. Jur. Germ. p. I. lib. I. tit. 12. §. 274.

(*d*) Vid. SAMUEL STRYKIUS Disp. Inaug. de Jure mariti in bonis uxor. cap. I. §. 4.

§. IV.

Ut ut enim leges antiquiores pleræque de communione bonorum inter conjuges prorsus silent, aut de acquæstu tantum loquuntur, posterioris ævi tamen monumenta de usu communionis bonorum in Germania luculenter testantur; omnes sane consuetudines, quæ medio invaluerunt ævo, & in speculis postea collectæ sunt, mirum in modum inter se conspirant, ut dubitari nequeat, quin communis omnibus Germanis illa bonorum fuerit communio. Hinc generalis illa Juris Germanici Regula; quam tradit REPCOVIVS in Jure Saxonico Provinciali lib. I. art. 31. Mann
und

und Weib haben nicht gezweyet Gut zu ihrem
Leibe. Eandem inculcat Jus Provinciale
Suevic. cap. 46. Mann und Weib mugent
nicht gehalten Gut gezweyet. Et cap. 34.
Stirbt einer Frauen ihr Mann: sie bleibt in
des Mannes Gut ungetheilet mit ihren Kin-
dern.

§. V.

Hæc arctissima communio efficiebat,
ut utrinque conjuges, dum viverent, con-
dominium indivisum in bonis utrinque
illatis exercerent, conjux Germanus qui-
vis totius patrimonii utrobique confusi do-
minus esset, & quæ uxoris antea fuerant,
jam mariti fierent. Brevibus: unius do-
minium fuerat idem, quod alterius, & cu-
jusque in solidum (e).

(e) Veracius in Consuetud. Bamberg. p. 2. q. 1. 2.
seq.

§. VI.

Sicut vero omne condominium sua
natura, alterutro socio deficiente, sub lege
domi-

dominii solitarii omnes effectus suos inter reliquos socios producit; ita quoque conjux, mortuo altero, dominium suum continuabat, & eodem jure proprio, quo ante illud exercuit, jam solitarie exercebat, nil ex beneficio defuncti accipiebat, sed, fato ita ferente, jure proprio bonis incumberebat, juxta illam Paræmiam: **Das Letzte macht die Thür zu.**

§. VII.

Cumque bonorum communio nihil aliud sit, quam condominium (§.V. & VI.) unusquisque intelligit, neutram partem sine alterius consensu quidquam de bonis communibus donare, aut alio quocunque modo alienare potuisse. Hinc quoque liquet, cur in donationis, permutationis, & venditionis tabulis antiquis, uxoris & mariti consensus nominatim sit expressus, quod ex innumeris chartis & diplomatibus probari posset, si res postularet.

§. VIII.

§. VIII.

Quoniam non minus ipsa condominii, seu bonorum communionis indoles, & natura requirit, ut commune inter eos sit æs alienum, qui communiter lucrum ex bonis communibus percipiunt, cumque, quidquid vi condominii marito acquiritur, acquiratur & uxori, & quæ mariti fuerant, etiam uxoris sint, hinc uterque eorum ad æs alienum ab alterutro contractum solvendum obstrictus erat.

§. IX.

Jam vero cum omnes Germani medio ævo illis vixerint moribus, qui in duobus illis speculis collecti sunt, facile colligi potest, bonorum communionem in tota Germania usu receptam fuisse; unde etiam ad illos Germaniæ populos penetravit, qui antea illam ignorarunt (f). Ex quo fieri non potuit, quin jus illud in plerasque Provinciales Germaniæ Leges, & Statuta migrarit, quamprimum illa condi cœperunt;

runt; quo amantiores enim patriarum consuetudinum erant Provinciæ, Civitatesve, eo religiosius bonorum inter conjuges communionem cum reliquis juribus retinuerunt.

(f) Confer. HEINECC. in Elem. Jur. Germ. lib. 1. tit. 12.

§. X.

Has inter Provincias, quæ patrii juris incorrupte servati, sibi præ cæteris, vindicant locum, haud ultimum tenere Franconiæ nostræ, nemo est, qui nesciat. Quid igitur mirum, jam ab antiquo tempore bonorum inter conjuges communionem in illa usu receptam fuisse, & etiam nunc vigere, quæque in Ordinatione Provincialis illius Judicii extant de bonorum, conjuges inter, communione sanctiones, inde dimanasse. Sane luculenter in eo conspicuum id fit, cum modo laudata Ordinatione passim, quoties de jure conjugum in alterius bonis, vel stante matrimonio, vel eo per mortem soluto, ad mores & observantiam antiquam provocat (g), bonorum commu-

communione, des gemeinen Guts, mentionem faciat (*h*), atque, ex indole juris veteris, superstiti domini continuationem pro indiviso in casu matrimonii non improlis, atque dotalibus pactis non circumscripti indulgeat (*i*).

(*g*) L. G. O. part. 3. tit. 39. §. 23. ibi: Dem alten Lands-Brauch nach. Et §. 25. ibi: ein altes Herkommen. Tit. 96. §. 5. ibi: Dem alten Herkommen, und Land-Rechten nach.

(*h*) L. G. O. cit. p. 3. tit. 39. §. 25. ibi: seynd alle und jede Güter . . . sie kommen gleich her, wo sie wollen, gegeneinander vererbt,* und beyden Eheleuten gemein. Tit. 90. §. 1. ibi: Derselben Eheleuten Haab und Gut . . . ein gemein Gut werde.

(*i*) L. G. O. cit. p. 3. tit. 39. §. 25. ibi: Hat sich auch das überlebende Ehege-¹⁰⁸ nach des anderen tödlichen Abgang deren ingemein zu gebrauchen, derselbigen zu genieffen, und wie mit eigenen Gütern. | damit zu gebahren. Tit. 90. §. 1. Derothalben, da der Eheleut eines mit Tod abæhet . . . so bleibet (das überlebende) in den Gütern sitzen.

* Verbum: vererbt, hic idem significat, ac conjuges sua invicem bona omnia jure condominii possidere: apprime huc facit ECCARD. ad Catech. THEODOS. OTFRIDI Manual. pag. 1959. seqq., ubi prolixè demonstrat, sicuti voces Latinorum hæ-

res & herus a se invicem non differunt, sed ambæ eum significant, ad quem aliquid pertinet, cui aliqua res annexa est, seu qui dominus est alicujus rei; ita & Germanis: *Erb und Herr*, unum idemque vocabulum esse, aut certe ex eadem radice propullulare. Sane verbo, *vererbet*, in Ordinatione Provinciali Franconica condominium denotari, eo minus licet dubitare, quo clarius id verba sequentia, *und beyden Eheleuten gemein*, indigitant, sicut & hodie, *ein Gut vererben, erblich geben*, idem significat, ac alicujus rei dominium plenum transferre in alterum.

§. XI.

Quæ cum ita sint, atque bonorum, quæ Provinciali ex Lege Franconica etiamnum viget, conjuges inter, communio, originetenus unice Juri Germanico merito debeatur (§. X.). Illa definitur aptissime, quod sit condominium, quo utriusque conjugis bona ab utroque, constante matrimonio, pro indiviso possidentur.*

* Aliter definit LAUTERBACH Diff. de Societ. conjugali, scil. quod sit societas inter conjuges de utriusque bonis secundum cujusque loci jura tacite ipsum matrimonium contrahendo iniſa.

At hanc definitionem minus justam esse, ex eo patet, quod communio bonorum inter conjuges omnem vim, & potestatem nanciscatur proxime,
&

& principaliter ex ipsa Provincialis Legis Francicae sanctione, uti sequens §. XIII. latius demonstrabit.

§. XII.

Quo in dominio existunt vel universa utriusque conjugis bona praesentia, & futura, quae alienari possunt, ita, ut nihil inter eos dividuum sit, sed unicum & indivisum patrimonium constituatur (*k*), vel ea tantum, quae constante matrimonio vir & uxor ex communi parsimonia, labore manuum, industria, negotiatione, & ex utriusque conjugis propriis, vel communibus superlucrati fuerunt. Hinc constat, hanc bonorum communionem in universalem & particularem, quae acquæstus conjugalis, seu **Errungenschaft** appellatur, recte dispesci (*l*).

(*k*) L. G. O. part. 3. tit. 39. §. 25. ibi: Alle und jede Güter, sie kommen her, wo sie wollen. Tit. 90. §. 1. ibi: Aller derselben Eheleut Haab und Güter, liegend und fahrend, besucht und unbesucht. Auch Hetrath, Gut, und Gegen, Geld ganz und gar nichts ausgenommen. Tit. 96. §. 5. ibi: In allen ihren liegenden, fahrenden, zugebrachten, ererbten, eroberten, und gewonnenen Haab, und Gütern, nichts

nichts ausgenommen. Tit. 97. §. 6. ibi: mit allen ihren Gütern.

(1) L. G. O. cit. part. 3. tit. 39. §. 23. ibi: Alle wäh-
render Ehe errungene und gewonnene Güter. Tit.
88. §. 10. In allen errungenen, und gewonnenen
Gütern. Tit. 96. §. 4. Aber die Zins, Abnutzung
und Gebrauch solcher Güter, auch was beide Ehe-
leute in stehender Ehe mit selbigen Gütern, auch
durch ihre Hand, Arbeit, Handthierung, oder son-
sten erobern und gewinnen. Tit. 97. §. 4. ibi:
Was auch beide Eheleut von solchen ihren eigenen
Gütern an Zinsen, und Nutzungen erparen, oder
sonsten in stehender Ehe gewinnen, und erobern.

§. XIII.

Jam supra (§. X.) præoccupavi, fon-
tale principium communionis bonorum,
quæ inter conjuges viget, Jus Germanicum
consuetudinarium esse, idque jus per ma-
jores nostros ad nostra tempora propaga-
tum, Provincialem in Ordinationem Fran-
conicam demum manasse. Pronum inde
est intelligere, causam utriusque commu-
nionis bonorum inter conjuges Franconi-
cos, tam universalis, quam particularis,
proximam & principalem constituere lau-
datam Provincialem Ordinationem nostram
Fran-

Franconicam, atque omnem, quo potitur, effectum legitimum illi immediate eo magis debere, quo certius est, Legis Provincialis eandem virtutem esse, & efficaciam intra Districtum Provinciale, quæ Juris Germanici fuit intra fines Germaniæ.*

*Dissentit LAUTERBACH Dissert. de Societate bonorum conjugali cap. 2. § 9. hancque bonorum communionem ex consensu conjugum tacite, contrahendo matrimonium, declarato proxime deducit.

At huic sententiæ eo minus adstipulandum putavi, vel sola hac motus ratione, quod sane conjuges, etiam vim, virtutemque Provincialis Ordinationis Franconicæ ignorantes, ut inter inferioris ordinis homines sæpe contingit, matrimonio contracto, jure communionis bonorum gaudeant, non gavisuri, si proxima, & vera ejus causa in consensu saltem tacito, quem inter ignorantes fingere absurdum est, quærenda esset, neque aliud mihi suadere potuit argumentum, quod a sublata communione legis Provincialis per contrariam voluntatem desumitur, inde male inferendo, in casu cessantium pactorum communionem ex consensu tacito, intuitu hujus Legis Provincialis, edito repetendam esse, conjugesque, prætermis-
sa Declaratione contraria, in communionem ex Lege Provinciali consensisse. Etenim pactis sola renuntiatio ejus, quod immediate ex Lege fluit, inest æque, ac contingit in legitima, quæ renuntiatione prætermis-
sa non ideo ex consensu,
sed

sed nihilominus ex lege debetur. Vid. JUST. HENINGIUS BÖHMER Dissert. de commun. æris alieni inter conjuges Hamburg. § 16.

§. XIV.

Cumque Jus Germanicum consuetudinarium, quod nostram in Provincialem Ordinationem dimanavit (§. X.), inde ad normam Juris Romani inflexum, vel detrahendo, vel addendo, redditum sit, quemadmodum plerumque hominibus, qui peregrinis legibus simul utuntur, solenne est, alieni quid immiscere speciebus obvenientibus, facile est intelligere, hoc rerum statu Principiis genuinis opus esse, ex quibus, quæ utraque de communione bonorum inter conjuges sancit Provinciale Jus Franconicum, solidam interpretationem capiant, & confusio Jurium Romanorum & Germanicorum tam manifeste pugnantium evitetur.

§. XV.

Sicuti vero interpretis officium ad legem dubiam restringitur; ita I^{mo} palam est, in re-

rebus Jure Provinciali Franconico clare & manifeste circa utramque conjuges inter Franconicos, quæ hodie viget, bonorum communionem decisus, standum esse verbis Juris Provincialis Franconici. 2do Ubi filet Provincialis Lex Franconica, in casibus veræ & sinceræ communionis bonorum Germanicæ universalis, quæ inter conjuges Franconicos sobolem communem unam habentes, vel plures a se procreatas, aut per unionem arrogatas, per Jus Francanicum Provinciale retenta fuit, in dubio ad jus antiquum Germanicum consuetudinarium, naturamque communionis hoc jure informatæ, tanquam regulam esse recurrendum, rejectis omnibus, quæ ex Principiis Juris Romani, communionem cum conclusionibus inde pendentibus turbare, & convellere possunt. 3^{io} In casibus autem communionis bonorum particularis, quæ conjuges inter Franconicos, nullis existentibus liberis, Provinciali ex Lege obtinet; in rebus communionem spectantibus ad datam Regulam secundam reflectendum; quatenus vero per Jus Provinciale Franco-

C
nicum

nicum a communione recessum fuit, merito Jus Romanum obtinere debet.

§. XVI.

Quandoquidem Provinciali ex Jure Franconico vim & potestatem accipit bonorum communio, quæ conjuges inter Franconicos viget (§. XIII.), consequens est, ut conjuges Franconici, illorumque hæredes, ac creditores, etiam inviti, illa adstringantur, matrimonium licet in locis, in quibus vel Jure Romano vivitur, vel statutis a Jure Provinciali Franconico diversis, initum fuerit, ubi Domicilium posthac in loco Provincialis judicii jurisdictioni subiecto fixerint, nisi pactis dotalibus rite confectis aliud sit ab utraque parte provisum, id quod Provinciali Lege Franconica permissum est (*m*), si neque Jus Publicum mutua eorum conventionione mutetur, neque jus tertii lædatur.

(*m*) L. G. O. p. 3. tit. 97.

§. XVII.

§. XVII.

Nec dubium esse potest, quin etiam minores matrimonium contrahentes huic Juri Provinciali subjiciantur hoc ipso, quod matrimonium contrahendi in minorenni ætate illis facultas indulgeatur (n).

(n) Arg. L. G. O. part. 3, tit 25. §. 2.

§. XVIII.

An autem hoc ipsum etiam procedat in casu, quo una pars se divitem dolose jactavit, non adeo apicum est; siquidem partem tam fallacem a bonorum communione quacunque excludendam esse, ratio æquitatis suadere videtur: Provincialis tamen cum Ordinatio Franconica matrimonio nullis pactis dotalibus circumscripto effectum communionis inductivum absolute tribuat, affirmativam eo veriore judico, quo magis pars decepta sibi imputare debet, de pactis dotalibus quod sibi dubio in casu non prospexerit, sicque damnum, siquod est, sua culpa sentiat.

§. XIX.

Siquidem communio hæc nostra bonorum inter conjuges obtinet, omnino patescit, fundamentum illius Matrimonium esse legitime contractum: quale existit simul, ac contrahentes suum in facie Ecclesiæ consensum de matrimonio contrahendo rite declararunt. Jam vero

§. XX.

Quamvis Matrimonium conjugalis utriusque communionis, tam universalis, quam particularis sit fundamentum, illud tamen vim ac virtutem communionis inductivam non ex se, sed legis informatione unice habet: proin cum Provincialis Ordinatio Franconica (o) ad effectum communionis bonorum universalis expressis verbis requirat, ut conjuges sobolem procreaverint, vel mediante prolium unionem, assumpserint communem; abunde constat, conjugalem communionem bonorum universalem non in solo matrimonio rite contracto, sed insimul sobolis in procreatione, vel assumptione per prolium unionem, radicari; licet ad particularem

ticularem bonorum communionem inducendam matrimonium in facie Ecclesiæ rite celebratum sufficere ex eo patefiat, quod Provincialis Ordinatio Franconica ad illam aliud nihil requirat (*p*).

(*o*) L. G. O. part. 3. tit. 90. §. 1. Tit. 96. §. 5.
Tit. 97. §. 6. Tit. 104. §. 2.

(*p*) L. G. O. part. 3. tit. 96. & tit. 97.

§. XXI.

Veniunt in conjugalem communionem bonorum universalem ex Provincialis Legis Franconicæ Dispositione (*q*) omnia utriusque conjugis bona im- & mobilia, præsentia & futura, **besucht und unbesucht**, nomina, jura & actiones in matrimonium illata, & durante communionem, titulo quocunque acquisita, exceptis tantum iis, quæ alienari lege prohibita, quo pertinent feudalia, fideicommissaria, usufructuaria, & his similia (*r*).

(*q*) L. G. O. part. 3. tit. 90. §. 1. tit. 96. §. 5. & tit. 97. §. 6.

(*r*). Vid. LAUTERB. Dissert. de societ. bonor. conjug. cap. 4. §. 2. Et cap. 5. §. 1.

§. XXII.

Dumque conjugalis communio bonorum universalis a particulari se principaliter distinguit in eo, quod, matrimonio licet morte conjugis dirempto, non dissolvatur, sed per superstitem continuetur, atque inde bona communia cum liberis dividere non teneatur, donec ad secunda vota trans-eat (*s*); sua sponte consequitur, bona quoque hæreditaria superstiti aliunde delata non minus, ac alio titulo acquisita, communibus bonis adjici, & in divisionem cum liberis transire (*t*).

(*s*) L. G. O. cit. p. 3. tit. 90. §. 1. & 2.

(*t*) arg. L. 73. ff. pro soc.

§. XXIII.

Ex his in specie de casu, qui in facto obtigit, an, alterutro conjugum defuncto, bona hæreditaria, vel titulo legati aliunde relicta superstiti, cum facultate de iis libere disponendi, ad Divisionem cum liberis pertineant? facile judicatur; Enim vero,
cum

cum superstes earum rerum hac cum facultate relictarum proprietatem aditione hæreditatis, vel legati acceptatione acquisiverit, eo minus dubitare licet, quin bona hoc modo relictæ in communionem bonorum universalem a superstite continuatam redigantur, quo certius est, hanc clausulam institutioni vel legato adjectam solum conjugis superstitis favorem, cui ipso facto per continuationem bonorum communionis universalis renunciatum est, respicere; Nam quemadmodum Testatoris favor in eo non vertitur, quod hæres vel legatarius bona semel quæsita conservet, vel ex adverso alienet, perdatve; ita nec favor ejus est, quod hæres vel legatarius bonorum hæreditariorum, vel legato relictorum ex illius voluntate dispositionem salvam habeat (u).

(u). Vid. VÖETIUS ad ff. lib. 7. tit. 9. n. 9. versu: ex adverso.

§. XXIV.

Objectum conjugalis communionis bonorum particularis constituunt, vigore
Legis

Legis Provincialis Franconicæ ea bona, quæ conjuges 1. Parsimonia, 2. Industria, 3. Negotiatione, & 4. de bonis utriusque conjugis propriis, vel communibus, stante matrimonio, superlucrati sunt (x). Pertinent itaque conjugalem ad communionem bonorum particularem 1mo. fructus tum naturales, tum industriales ex bonis quibuscunque alterutri conjugum propriis vel communibus, dotalibus, feudalibus, fidecommisariis, & usufructuariis (y). 2do. Pensiones ex locatione rerum propriarum, vel communium perceptæ. 3^{tio}. Reditus, & census ex re mariti, seu parsimoniali in Emphytheusin, vel censitico jure conversa. 4to. Census annui ex redditibus annuis marito ab uxore in dotem datis. 5to. Usuræ ex pecunia fœnori elocata. 6to. Salaria, quæ Maritus accipit intuitu muneris publici. 7mo. Quod suo Maritus vel Uxor artificio, & negotiatione percipit, & superlucratur. 8vo. Parsimonialia. 9no. Denique res, fundique sive ex acquæstu, sive ex pecunia alterutri conjugum propria, stante matrimonio, acquisita (z). Quamvis enim pecuniæ
hujus

huius proprietates in specie non communicantur, quæ tamen eâ parantur, quæ sitis annumerari eo magis debent, tanquam lucrum ex negotiatione profluens, quo certius est in iudiciis particularibus pecuniam in locum pretii non surrogari (*aa*).

(*x*) L. G. O. p. 3. tit. 96. §. 4. Tit. 97. §. 4.

(*y*) L. G. O. cit. p. 3. tit. 96. §. 4.

(*z*) L. G. O. p. 3. tit. 96. §. 4.

(*aa*) L. 7. §. fin. ff qui potiores in pign. Add. insuper LAUTERB. cit. Diss. cap. 4. §. 5. & seqq.

§. XXV.

Removentur autem hac a communione bonorum particulari I^{mo}. bona, quæ conjuges habuerunt, & in matrimonium illata sunt (*bb*). 2do. Quæ ex Titulo ante matrimonium jam in alterutrius persona radicato, stante matrimonio, sunt acquisita, e. g. bona ante matrimonium usucapiccepta, & stante demum matrimonio, usucapione completa, pleno jure quæsitæ. 3^{tio}. Si alter conjugum ante matrimonium vendiderit prædium sub lege, intra certum tempus

D

pus

pus illud redimendi, & postmodum durante matrimonio redimatur. 4to. Si res ab uno conjugum ante matrimonium emptā, & pretium constante matrimonio solutum, aut traditio facta, quia non potest dici, quod præhabita tempore matrimonii, vel saltem ex jure in alterius persona jam ante matrimonium radicato, stante matrimonio fuerint acquisita, aut communi Parsimonia, labore, industria, negotiatione, vel communibus ex bonis parta sint (cc).

(bb) L. G. O. p. 3. tit. 96. §. 3. Tit. 97. §. 3.

(cc) LAUTERB. cit. Dissert. cap. 4.

§. XXVI.

Quodsi vero 5to. res aliqua, veluti fundus, ab uno conjugum comparatus sit ante matrimonium sub conditione, ejusque impletio in tempus durantis matrimonii inciderit, distinguendum videtur inter conditionem potestativam, & causalem; hæc si contractui adjecta fuerit, fundus ad conjugalem communionem bonorum particularem nullo modo referendus est, sed contrahen-

trahenti acquiritur, idque eo, quod in contractibus conditionalibus non tempus existentis conditionis, sed celebrati contractus sub conditionem venire solet, & ex præsentis tempore vires capere (*dd*). Nam tempus conditionis existentis retrotrahitur ad tempus id, quo contractus fuit celebratus (*ee*), perindeque habetur, ac si nulla fuisset unquam adjecta (*ff*); si vero conditio potestativa, sive promiscua (ut vocatur) (*gg*) adjecta sit, considerabitur tempus conditionis existentis (*hh*), adeoque fundus acquæstui annumerandus est.

(*dd*) L. 26. ff. de stipul. serv.

(*ee*) L. 9. 11. ff. qui potior. in pign.

(*ff*) L. 26. ff. de condit. instit.

(*gg*) L. 11. §. 1. ff. de condit. & demonstr.

(*hh*) Dict. L. 9. §. 1. ff. qui pot. in pign.

§. XXVII.

Ulterius removentur a conjugali communione bonorum particulari 6to. quæ alterutri conjugum ex delatione hæreditatis, donatione mortis causa, vel inter vivos,

aut simili titulo, stante matrimonio, supervenerunt, quæque in rebus cujusvis conjugis propriis, durante matrimonio fiunt augmenta, & accessiones, vel beneficio soli, naturæ, & fortunæ. Quo pertinet commodum alluvionis, quando sylva, stante matrimonio, suapte natura, & sponte fructuosior facta, aut domus ante matrimonium emptæ, eo durante, pluris valere cœpit, augmentum pretii rerum vel factis vel opera possessoris rei, e. g. si ædes mariti vel uxoris propriæ accuratius exstructæ, vel pretiosiores factæ, si maritus constante matrimonio ædificia erexit in solo uxoris, aut ædibus ibi exstructis molas frumentarias, aut furnum, vel aliud quid addiderit; cum accessiones ejusdem censeantur naturæ cum re principali, cui accedit. Sicut ergo omnibus in ejusmodi accessionibus ratio Legis cessat, ita & illius dispositionem cessare necesse est. Dubium tamen non est, quin expensæ, quæ forsan ex bonis communibus desumptæ sunt, a parte illa, cui augmentum proprietarie cedit, ad communionem sint refundendæ.

§. XXVIII.

Inter Effectus, quibus conjugalibus bonorum communio tam universalis, quam particularis, Provinciali ex Lege Franco-nica gaudet, principalis & primarius merito numeratur, quod conjuges Jure condominii (§ XI.) bona communionis, ea durante, pro indiviso possideant.

§. XXIX.

Ex quo sponte sua profluit alter, quod neutra pars rem immobilem, vel illi æquivalentem pretiosam, atque ad communionem pertinentem vendere, in Emphytheusim dare, hypothecare, alienare, vel contractum ad alienationem tendentem, una parte, justa ex causa dissentiente, celebrare valide, aut inire queat (ii).

(ii) L. G. O. part. 3. tit. 102. §. 2.

§. XXX.

Quò de consensu utriusque partis in hujus generis negotiis necessario rite adhi-

bito legitime constare possit, Provincialis Ordinatio Franconica provide jubet, & præcipit, ut Instrumenta desuper confecta ab utroque conjugelitterarum gnaro manu propria, & si una, alterave pars earum sit nescia, nomine ipsius a tertio ad hoc officium specialiter rogato subscribantur, atque in casu, quo ad solennitatem Instrumentorum Judicialis appositio sigilli necessaria est, e. g. hypothecæ publicæ constituendæ, illius hypothecæ constitutionem cum consensu utriusque conjugis factam, atque judicialis appositionem sigilli ab utraque parte petitam fuisse, ibidem expressis verbis inferatur (*kk*).

(*kk*) L. G. O. part. 3. tit. 90. §. 3. Add. Mandat. de 28. Martii 1700, & 27. Maji 1758.

§. XXXI.

Quia tamen maritus familiæ caput est, hac singulari gaudet Prærogativa, quod illi soli competat potestas administrandi bonorum communia, tum uxoris, & sua propria,

pria, donec conjugalis tollatur communio (ll). Hinc fructus colligit, collectos custodit, ex re si judicaverit, eos, sicut & alias res mobiles, divendit (mm), actiones, quæ occasione communionis competunt, solus in judicium deducit, quid? quod in casu conjugalis bonorum communionis particularis sua bona propria immobilia uxori nexu hypothecæ in securitatem dotis non obstricta pro arbitrio alienare possit (nn).

(ll) L. G. O. p. 3. tit. 102. §. 1.

(mm) L. G. O. cit. p. 3. tit. 102. §. 5.

(nn) L. G. O. cit. p. 3. tit. 102. §. 8.

§. XXXII.

Quamvis autem uxor, stante matrimonio, sine consensu mariti nec alienare aliquid etiam de bonis propriis, nec contrahere possit (oo), attamen non omnis illi potestas administratoria deneganda, sed aliqua saltem administratio œconomica, maxime rerum ad victum & amictum pertinentium, ad familiam exhibendam, alendam

dam & sustentandam, vel si mercaturam exercet, ad merces emendas (*pp*), concessa est, & demandata, cujus ratione ipsa quoque, marito præsertim absente, haud raro necesse habet, ut res necessarias emendo, æs alienum contrahat, ad quod restituendum, etiam in casu conjugalis bonorum communionis particularis, non tantum ipsa, sed etiam maritus æqualiter obligatur; idque, quia ipsa res illas in communem arcam intulisse, & hisce rebus & negotiis præposita esse videtur (*qq*).

(*oo*) L. G. O. cit. p. 3. tit. 102. §. 2.

(*pp*) L. G. O. cit. p. 3. tit. 104. §. 6.

(*qq*) LAUTERB. de ære alien. in societ. conjug. contr. cap. 5. §. 74.

XXXIII.

Tertius Effectus quidem haud raro gravissimus se exerit in communicatione æris alieni, intuitu cujus Provincialis Ordinatio Franconica (*rr*) accurate distinguit 1mo. conjugalem bonorum communionem universalem, 2do. particularem, atque in hac

hac 3to. æs alienum conjugale, 4to. non conjugale. Enimvero sicuti non omnia, quæ sunt in territorio, etiam sunt de territorio; non omnes, qui sunt in servitute, etiam servi sunt, nec omnes, qui sunt in possessione, possident: ita nec omne æs alienum in communione bonorum conjugali a conjugibus conflatum, conjugale est.

(rr) L.G.O. p. 3. tit. 104.

§. XXXIV.

Siquidem in conjugalem bonorum communionem universalem omnia omnino bona in matrimonium illata æque, ac stante matrimonio quocunque titulo parta veniunt (§. XI.) eaque conjuges jure condominii, durante communione, pro indiviso possident, res autem quælibet cum suo onere transit, neque bona sunt, nisi deducto ære alieno; hinc totum quoque æs alienum antematrimoniale & matrimoniale, seu stante matrimonio conflatum, Provinciali ex Lege inter conjuges in communione

E

bo-

bonorum universali viventes, ea durante, indistincte communicatur, atque ex bonis utriusque conjugis communibus est expungendum (*ss*).

(*ss*) L. G. O. p. 3. tit. 104. §. 2.

§. XXXV.

Quodsi proinde concursus durante conjugali bonorum communione universali excitetur, facile constat, nullum separationi locum esse posse (*tt*); sed creditores & ante- & matrimoniales æqualiter, salva tamen prærogativa prioritatis, jure hypothecæ, vel alia ex causa, cuivis eorum competente concurrere.

(*tt*) Arg. L. 1. §. 1. ff. de separat.

§. XXXVI.

Ubi vero pars debens proprietatem vel omnium bonorum, vel plurimam eorum partem per pacta dotalia ante nuptias celebratas inita sibi reservasset, hoc casu nec æs alienum antematrimoniale commu-
nica.

nicatur, sed ex bonis parti debenti propriis in solidum expungendum (*uu*). Atque inde etiam separationi locus concedendus est (*xx*).

(*uu*) L. G. O. p. 3. tit. 104. §. 3.

(*xx*) Arg. L. 1. §. 1. ff. de separat.

§. XXXVII.

Cum autem in communione bonorum particulari inter conjuges tantum communicentur bona parsimonia, industria, negotiatione, & communibus de bonis stante matrimonio acquisita, inde est, quod Provincialis Ordinatio Franco-nica distinguat 1. æs alienum conjugale, 2. æs alienum non conjugale; atque illud ex bonis communibus propriis æqualiter solvendum (*yy*). Hoc autem ex bonis parti debenti propriis in solidum expungendum statuatur (*zz*).

(*yy*) L. G. O. p. 3. tit. 104. §. 5. & 6.

(*zz*) L. G. O. cit. p. 3. tit. 104. §. 4.

§. XXXVIII.

Quandoquidem æs conjugale illud est, quod conflatum est vel ob conjugalis communionis utilitatem, vel ob onus, quod eidem incumbit præstandum, vel avertendum (*aaa*), prona est consequentia, ad classem æris conjugalis referri 1mo debitum stante matrimonio contractum ad ædes vel alias res in communem familiæ usum & utilitatem emendas, quia ædes illæ, & similes res emptæ utrique conjugum communes fiunt, & ad acquæstum pertinent (§. XXIV.) 2do Debitum pro emendis libris in usum litterati mariti, stante matrimonio, contractum. Enimvero quamvis solus maritus libris illis, tanquam artis & professionis suæ instrumentis utatur, facit tamen hoc in communem familiæ, & communionis conjugalis utilitatem, ita, ut, quidquid acquirat, ad acquæstum conjugalem pertineat (§. XXIV.).

(*aaa*) L. G. O. part. 3. tit. 104. §. 5.

§. XXXIX.

§. XXXIX.

3to Pertinent ad classem æris conjugalis debita ob expensas fructuum colligendorum gratia factas; idque sine distinctione, siue factæ sint in prædia communia, siue mariti vel uxoris propria. Licet enim ipsa prædia in conjugali bonorum communionem non fiant communia (*bbb*); fructus tamen ex illis percepti omnes ad hanc conjugalem bonorum communionem pertinent (*ccc*).

(*bbb*) L. G. O. part. 3. tit. 96. §. 3.

(*ccc*) L. G. O. part. 3. tit. 96. §. 4.

§. XL.

4to Pertinet ad æs alienum conjugale debitum ad alimenta, & vestimenta statui & conditioni convenientia, conjugibus uxori comparanda & marito; licet enim jure communi hæc & similia matrimonii onera marito tantum incumbant (*ddd*); quia tamen, vi conjugalis bonorum communio-
nis particularis, omnia, constante matri-
monio,

monio, mariti studiis, opera, atque industria quæsitæ, omnesque fructus, etiam dotis, uxori communicantur (§. XXIV.), dubium esse non potest, quin onera quæque matrimonii, & debita illorum causa contracta ad æs conjugale sint referenda. Diversa tamen ratio est æris alieni, quod ab altera parte conjugum contractum est ratione dotis, aut donationis propter nuptias suis liberis non communibus constituendæ. Enimvero sicut ejusmodi præstatio non est onus communioni incumbens; ita etiam ad classem æris alieni conjugalis venire non debet (*ddd*).

(*ddd*) L. 7. ff. de jure dot.

§. XLI.

5to Onera publica ex rebus, vel propter res conjugum præstanda, ut sunt v. g. tributa, & collectæ; hæcque sive debeantur ex bonis conjugum communibus, sive ex singulorum propriis, ad conjugalia pertinent debita, & ex communibus bonis, & quidem æqualiter solvenda, etiam si mariti
&

& uxoris bona propria sint inæqualia: cum enim bonorum illorum fructus utrique communicentur (*eee*), æquum est, ut etiam illorum onera ex æquis partibus præstentur (*fff*).

(*eee*) L. G. O. p. 3. tit. 104. §. 8.

(*fff*) Arg. §. 3. J. de societate.

§. XLII.

Probe observandum adhuc est circa æs alienum conjugale, mutuum accipiendo conflatum; quod quidem illud, quod mutuo utriusque conjugis consensu contractum, idque documento eodem modo, quo in alienationibus fieri oportet (§. XXX.), ab utraque parte subscripto legitime probatum est, in conjugalem bonorum communionem particularem veniat, atque ex bonis communibus, & his deficientibus, vel non sufficientibus, ex bonis utriusque partis propriis æquis partibus solvendum sit (*ggg*), nec uxor hoc casu juvetur Beneficio SCti Vellej. aut novæ Constitutionis (*bhb*).

(*ggg*) L. G. O. part. 3. tit. 104. §. 5. ibi: Würde aber
das

Das entlehnte Geld. §. 6. ibi: Zugleich unverschiedentlich. §. 12. ibi: Damit man aber wisse 2c. (bbb) Arg. L. 13. L. 17. §. fin. ad SCrum Vellejanum.

§. XLIII.

Quodsi vero mutuum a marito vel uxore clam, & altera parte plane inscia contractum sit, hoc casu debitum, licet in communem utilitatem impensum, nullatenus inter conjuges communicatur, sed partem debitum contrahentem solitarie onerat, ejusque solutio ex illius bonis propriis in solidum petenda est (iii).

(iii) L. G. O. part. 3. tit. 104. §. 9. ibi: Die Schulden aber, so vom Weib oder Mann heimlich, und nicht mit beeder Wissen gemacht, . . . die sollen dem unwissenden Ehemenschen ohnschädlich, es auch derselbig gar oder etwas daran zu zahlen nicht schuldig 2c. Et §. 11. ibi: Ob auch gleich solch heimlich gemachte Schuld zu beeder Eheleut gemeiner Unterhaltung und Nothdurft verwendet worden, so soll nichts desto weniger nachmahlen dieselbig von des entlehnenen Theils Gütern bezahlet werden.

§. XLIV.

§. XLIV.

Cui autem incumbat Probatio in casu controversiæ, quando debitum conjugale a solo marito contractum, & creditor affirmat, conjugis consensum intervenisse, uxor vero negat, non difficile est judicatu. Enimvero cum creditor consensum uxoris, tanquam fundamentum suæ intentionis, & actionis allegare conatur, necessario inde consequitur, quod creditor consensum uxoris, & scientiam contracti a marito debiti probare debeat, siquidem tralitii juris, quod ab actore fundamentum intentionis, & actionis a parte rea negatum legitimis Probationibus sit docendum (*kkk*).

(*kkk*) L. 2. L. 21. ff. de Probat.

§. XLV.

Quemadmodum æs alienum non conjugale illud est, quod nec in communionis conjugalis utilitatem, nec ob aliquod onus conjugali communioni incumbens contractum, quale est, e. g. si maritus, vel uxor

F

hære-

hæreditatem testamento vel ab intestato delatam adit, & inde creditoribus hæreditariis obligatur, quod maritus vel ad res suas proprias conservandas, vel consequendas contraxit, quod helluando, vel delinquendo contraxit (*III*); ita etiam inter conjuges non communicatur, sed solutio illius ex bonis partis debentis unice desumenda est (*mmm*).

(*III*) L. G. O. arg. part. 3. tit. 88. §. 9.

(*mmm*) L. G. O. part. 3. tit. 104. §. 4.

§. XLVI.

Varius itaque & multiplex usus est utriusque bonorum communionis inter conjuges Provinciali ex Ordinatione Franconica in ea viventes. Hac enim cavetur, ne animorum inter conjuges concordia quotidianis de meo, & tuo jurgiis turbetur, conjux superstes a liberis in illa inquietetur, modo bene in administratione bonorum versetur (*mmm*), vel a liberis morituris in patria potestate existentibus per actus ultimæ voluntatis aliquid de bonis adhuc commu-

communibus subtrahatur (ooo), nec superstitis solum conjugis favorem respicit, sed etiam commerciis multum adfert utilitatis; hæc enim facilius exercentur, si muliebres interventiones non sunt metuendæ.

(mm) L. G. O. part. 3. tit. 31. §. 5. seqq.

(ooo) L. G. O. part. 3. tit. 39. §. 8.

§. XLVII.

Visum hætenus, quemadmodum bonorum communio inter conjuges ex Provinciali Lege Franconica constituatur; jam superest, ostendere, quibus modis illa restringatur, vel finiatur; cum mutua conjugum conventionione bonorum communio evitari, vel arctioribus limitibus circumscribi possit (ppp), facile intellectu est, illam vel ante vel post nuptias celebratas restringi. Ut vero id, quod post nuptias celebratas actum est, valeat, necesse est, ut liberi, & hæredes, sicut & creditores conventionem conjugalem, vel communionis renunciationem ratam habeant, illique subscribant. Enimvero jus ex com-

munione bonorum conjugali antecedente liberis, hæredibus, & creditoribus jam plene quæsitum sine eorum consensu auferri, adimi, aut cassari nequit (*qqq*). Quare nullatenus dubitandum, quin Provincialis Ordinatio Franconica (*rrr*) eo restringenda, & intelligenda sit.

(*ppp*) L. 11. ff. de reg. jur.

(*qqq*) L. 25. C. de pact.

(*rrr*) L. G. O. part. 3. tit. 104. §. 10.

§. XLVIII.

Cumque justum matrimonium fundamentum sit utriusque bonorum communionis inter conjuges Provinciali ex Ordinatione obtinentis (§. XIX.), facile patet, solvi illam, quando nullum declaratur matrimonium vel ob impotentiam alterutrius conjugis, vel ob incestas nuptias, vel ob deficientem consensum, & in specie universalem, remanente particulari, quando unio prolium rescinditur & annullatur.

§. XLIX.

§. XLIX.

Solvitur porro conjugalis bonorum communio vi Provincialis Ordinationis Franconicæ 1.) vivente adhuc utroque conjugē: 2.) morte alterutrius: 3.) divisione: 4.) turbato mortalitatis ordine, & denique 5.) morte superstitis, de quibus adhuc dicendum.

§. L.

Vivente adhuc utroque conjugē bonorum communio solvitur ob renunciationem (§. XXXXVII.), ob domicilium translatum, divenditis omnibus bonis (sss). Siquidem Leges Provinciales extra territorium haud obligant. An autem etiam conjugalis bonorum communio, moto concursu, ob bonorum cessionem, eorumque subhastationem solvatur, quæstionis est. Quod eo magis affirmandum esse censeo (ttt), quo clarius ex Jure Romano (uuu) constat, cessione bonorum tolli bonorum

communione etiam universalem mutuo consensu expresso constitutam.

(sss) Arg. L. G. O. part. 3. tit. 31. §. 14.

(ttt) Arg. L. G. O. cit. part. 3. tit. 31. §. 21. ibi:
Und in was mehreren auffer obgesetzten Fällen 2c.
L. G. O. p. 3. tit. 122. §. 3. ibi: Nach Inhalt
und Besag gemeiner geschriebener Rechten.

(uuu) §. 8. Instit. de Societ. LAUTERB. Colleg.
pract. ff. tit. pro Soc. §. 35.

§. LI.

(xxx) Morte alterutrius conjugis finitur conjugalis bonorum communio, si nullos vel jam separatos liberos defunctus reliquerit cum superstite conjuge communes; dividuntur enim tunc bona cum hæredibus legitimis juxta præscripta Provincialis Ordinationis Franconicæ (yyy). Secus, si adsint liberi non separati; tunc enim superstes communionem solus continuat (zzz).

(xxx) L. G. O. p. 3. tit. 96. §. 7.

(yyy) L. G. O. p. 3. tit. 88.

(zzz) L. G. O. p. 3. tit. 90. §. 1.

§. LII.

§. LII.

Quod divisionem attinet, qua tolli dictum est (§. XLIX.), illa vel est voluntaria, quando superstes cum liberis sponte sua bona communia dividit; vel necessaria, quando superstes propter secundas nuptias, malam ob administrationem, aut aliam justam causam Provinciali in Ordinatione Franconica enumeratam, ad dividenda bona cogitur (*aaaa*).

(*aaaa*) L. G. O. part. 3. tit. 31.

§. LIII.

Turbato mortalitatis ordine solvitur conjugalibus bonorum communio etiam universalis, quando omnes liberi communes fato superstitem anteverunt; tunc enim omnia bona superstes retinet jure domini solitarii (§. VI.).

§. LIV.

Denique mors hanc quoque conjugalem bonorum universalem solvit, si relictis libe-

liberis superstes decedat; ultimus enim tunc claudit januam, & liberi bona parentum communia jure hæreditatis consequuntur (*bbbb*).

(*bbbb*) Arg. L. G. O. p. 3. tit. 39. §. 14.

§. LV.

Pro coronide sit quæstio, qua actione experiendum ab hæredibus conjugis defuncti contra superstitem in casu conjugalis bonorum communionis ad instituendam cum iis bonorum communium divisionem?

R. Actionem communi dividundo intentandam esse. Enimvero cum nulla hic hæreditas, sed bona a conjugibus jure condominii, stante matrimonio, pro indiviso possessa (§. XII.) sint dividenda, atque inde nullus Familæ Herciscundæ actioni locus (*cccc*), nec species vel quantitas petatur, consequenter nec vindicatio adhiberi queat; merito bona communia, instar rei singularis, considerata, eorumque divisio communi dividundo judicio vindi-

vindicanda sunt, utpote quod datur de rebus, præter hæreditatem, communibus dividendis, & præstandiis iis, quæ invicem earum nomine præstanda veniunt (*dddd*).

(*cccc*) Arg. L. 2. ff. famil. hercisc.

(*dddd*) L. 3. ff. communi dividundo.

§. LVI.

Atque hæc, quæ pro ingenii mei modulo, & temporis brevitæ in medium proferre volui, mihi sufficiant; Et Numini pro auxilio in concinnandis hisce meditationibus gratias debitas persolvo.

SOLI DEO GLORIA.

inducenda sunt, utpote quod datur de re-
bus, præter prædictam, communibus
dividendis, & præstandis his, præmissam
eum nomine præstanda veniunt (444).

(444) I. 3. R. communis dividendo.
(445) Arg. I. 3. R. similis hereditas.

I. VI.

Alque hæc, quæ pro ingenuis meo
dulo, & temporis brevitate in medium
proferre volui, omni iustitiam; Et Numini
pro auxilio in conciliandis hæc medicis
tribus gratias debitas

perfolvo.

SOLI DEO GLORIA.

COROLLARIA
EX
UNIVERSO JURE.

EX JURE NATURAE.

I.

Jus Naturæ est ordinatio divinæ Sapientiæ creaturæ rationali per dictamen rectæ rationis manifestata, præcipiens intrinsece bona, intrinsece turpia prohibens.

II.

Illud jus quantumvis a nemine penitus ignorari possit, sola tamen ratio humana ad illud omnimode cognoscendum tam parum, quam reliqua Principia sæpe inepta socialitatis, perfectionis, conservationis, amoris &c. sufficiens est.

III.

X

III.

III.

Firmum semper & immutabile permanet, nec dispensatione, nec consuetudine contraria, aut interpretatione proprie dicta mutari, aut tolli potest.

IV.

Pacta de jure naturæ perfectam præducunt obligationem.

V.

Quæ doctrina etiam intuitu Pactorum vel a Pontifice cum Nationibus, vel a Principibus orthodoxis cum aliis in fide dissentientibus ad consulendum mutuæ tranquillitati & securitati initorum locum habet.

EX JURE ECCLESIASTICO PUBLICO.

I.

Existit in Ecclesia, tanquam in republica sacra, verum regimen hierarchicum divinitus institutum, quod non est monarchicum, sed aristocratia temperatum.

II.

Summi Pontificis Primatus non solum honoris, sed & jurisdictionis, jure divino est concessus, & consistit in complexu jurium illi soli præ aliis Episcopis propriorum.

III.

III.

Potestas S. Pontificis in temporalia Regum & Principum præcipue Occidentalium neque directe, neque indirecte se extendit.

IV.

Romano Pontifici, tanquam supremo in Ecclesia Capiti, competere potestatem ferendi leges universales in tota Ecclesia obligatorias nemo Catholicorum dubitat.

V.

Publicatio Legum Ecclesiasticarum Romæ tantum facta, utut solennis sit, non sufficit ad obligationem in universa Ecclesia inducendam.

EX JURE ECCLESIASTICO PRIVATO.

I.

Jus decimandi Ecclesiasticum post Concilium Lateranense non tantum per Præscriptionem 30. vel 40. annorum acquiri non potest, sed neque per immemorialem.

II.

Neque hoc jus decimandi per privilegium a S. Pontifice in forma communi concessum comprehendit jus percipiendi decimas novales.

III.

Furamentum super usuras solvendas præstitum obligat jurantem, non tamen confirmat contractus jure civili invalidos.

IV.

Licet Clerici coram judice laico conveniri nequeant, reconveniri tamen possunt.

V.

Sententia, quæ transiit in rem judicatam, sicut pro foro externo reddit securum, sic eandem securitatem pro foro interno, & conscientiae operatur.

EX JURE PUBLICO.

I.

Statibus Imperii cum jure territorii & superioritatis ex communi per totum Imperium hætenus usitata praxi jus reformandi Exercitium Religionis competit.

II.

Annus normalis non pro regula, sed exceptione accipi debet.

III.

Unde super introductione simultanei innoxii nulli Statui quæstio moveri potest.

IV.

IV.

Subditi prætendentes in anno normali possessionem Exercitii Religionis & annexorum, contra Dominum territorii eandem concludenter probare debent.

V.

Pacta renunciativa de non reformando, utut valida, non stringunt successores, qui ex Pacto & providentia Majorum succedunt, nisi publica sint.

EX JURE CIVILI.

I.

Actio pignoratitia personalis est, adeoque non datur contra tertium bonæ fidei possessorem, neque de Jure Civili, neque de Jure Canonico.

II.

Exceptio Excussionis debitoris principalis competit possessori tertio hypothecæ tam generalis, quam specialis.

III.

Si domus conducta incendio conflagraverit, & nesciatur, an casu, num culpa conductoris factum sit, non conductori, sed locatori incumbit onus probandi.

IV.

Transactio ob læsionem enormem retractari nequit.

V.

Actor, qui nec probare cœpit, nec præsumptione aliqua munitus est, non videtur posse reo deferre iuramentum judiciale.

EX JURE FEUDALI ET
CRIMINALI.

I.

*C*lerici in causis feudalibus subsunt foro feudali, ita ut Dominus directus in delictis mere feudalibus judicare possit.

II.

Filius repudiata hæreditate paterna, feudum familiare acquirere non potest.

III.

Constitutio, quæ, ob perduellionem parentum fama & bonis liberos privat, conformis est justitiæ.

IV.

Mandans vulnerari, diserte tamen prohibens occidi, pœna Legis Corneliæ non tenetur.

V.

V.

Principi jus aggratiandi competit in omnibus delictis, etiam homicidio voluntarie commisso, ita tamen, ut delicta non maneant impunita.

EX JURE PROCESSUALI COMMUNI.

I.

In actione hypothecaria contra tertium possessorem conclusio libelli alternativa ad solvendum, vel dimittendum est inepta.

II.

Juramento perhorrescentiae & actor, & reus contra judicem suspectum se tueri potest.

III.

Exceptiones peremptoriae de jure communi non sunt simul & semel opponendae.

IV.

Opponi tamen non possunt in Processu executivo nisi in continenti probabiles.

V.

Terminus probatorius est fatalis absque accusatione contumaciae.

O. A. M. D. G.

Principi ius agendi competit in omnibus de-
iuris, cum iuribus communibus, iuribus
et aliis non tantum iuribus.

EX IURE PROCESSUALI COMMUNI.

I.

In actione processuali contra certum possessorem
I correlatio libelli objecti ad solvendum, vel di-
mittendum est iniqua.

II.

In iudicio processuali et actor, et reus
correlati iudicium sustinent in eodem modo.

III.

Exceptiones peremptoriae de iure communis non
sunt finis et sunt oppositae.

IV.

Opponi tamen non possunt in Processu executivo
nisi in casibus probatis.

V.

Terminus probandi est talis utque necessarius
sit ad iudicium.

O. A. M. D. G.

Haus, Franz Melchior Anton, / Roethlein, Friedrich. / Nitribitt, Franz
Ernst,

Dissertatio Inauguralis De Eo, Quod Circa Communionem Bonorum Inter
Conjuges Ex Provinciali Ordinatione Franconica Justum Est

Wirceburgi [1765]

4 J.germ. 250,1

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10510866-2

VD18 15064611